

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 13 marca 1934 r.

o ochronie przed pożarami i innymi klęskami.

Rozdział I

Postanowienia ogólne.

Art. 1. Ustawa niniejsza normuje organizację ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

Art. 2. (1) O ile ustawa niniejsza nie stanowi inaczej, ochrona ma być zorganizowana według gmin.

(2) Spełnianie zadań, związanych z ochroną przed pożarami i innymi klęskami, w granicach gmin powierza się przełożonym tych gmin, jako organom wykonawczym rządowych władz administracji ogólnej.

(3) Wszyscy w obrębie gminy przebywający obowiązani są współdziałać w wykonywaniu tej ochrony w zakresie, w ustawie niniejszej określonym.

Art. 3. Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z właściwymi ministrami władny jest w drodze rozporządzeń wydawać szczegółowe przepisy o zapobieganiu powstawania oraz rozszerzania się pożarów i innych klęsk, o zaopatrzeniu osiedli i budowli w urządzenia oraz przyrządy ochronne i zapobiegawcze, tudzież ustalać postępowanie przy nadzorze nad wykonywaniem tych przepisów.

Rozdział II.

O strażach pożarnych.

Art. 4. (1) W każdej gminie winna istnieć dostateczna ilość straży pożarnych, odpowiadających pod względem liczebności i zaopatrzenia potrzebom miejscowym.

(2) Straże pożarne mogą być:

- 1) ochotnicze,
- 2) przymusowe,
- 3) zawodowe,
- 4) prywatne.

Art. 5. (1) Gmina miejska, licząca ponad 40.000 mieszkańców, obowiązana jest utrzymywać własną zawodową straż pożarną.

(2) Wojewoda może zwalniać poszczególne gminy miejskie od obowiązku utrzymywania własnej zawodowej straży pożarnej, jeśli w gminie takiej istnieje lub powstanie ochotnicza straż pożarna, odpowiadająca potrzebom miejscowym (art. 4). W m. st. Warszawie uprawnienie to przysługuje Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Art. 6. (1) W gminach, liczących poniżej 40.000 mieszkańców, istnieją zasadniczo straże pożarne ochotnicze. Jeżeli środki na to pozwalają, gmina może utworzyć straż zawodową. W razie konieczności wojewoda zarządzi utworzenie przez gminę straży pożarnej zawodowej.

(2) W razie braku straży ochotniczej lub zawodowej, albo gdy straż takie są niewystarczające w stosunku do potrzeb miejscowych, gmina obowiązana jest utworzyć przymusową straż pożarną.

(3) Przymusowa straż pożarna winna być utworzona w taki sposób, aby zdolna była do niezwłocznej akcji ratunkowej we wszystkich wypadkach, przewidzianych regulaminem (art. 30).

Art. 7. (1) Strażami pożarnymi prywatnymi w rozumieniu ustawy niniejszej są straże pożarne, do których utworzenia i utrzymywania obowiązane są przedsiębiorstwa i inne zakłady i instytucje, zatrudniające znaczniejszą ilość pracowników lub narażone ze względu na swój charakter na znaczne niebezpieczeństwo pożaru.

(2) Rozporządzenie wykonawcze ustala, jakiego rodzaju przedsiębiorstwa, zakłady i instytucje i w jakim zakresie obowiązane są utworzyć i utrzymywać straże pożarne prywatne, określa przypadki i tryb zwalniania w całości lub części od tego obowiązku, jeśli w danej miejscowości istnieje dostatecznie silna straż pożarna, oraz ustala zasady organizacji, utrzymania i działalności straży pożarnych w przedsiębiorstwach, zakładach i instytucjach państwowych lub będących pod zarządem Państwa. W odniesieniu do lotnisk użytku publicznego przepisy te wydaje w drodze rozporządzeń Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrami: Komunikacji i Spraw Wojskowych.

Art. 8. (1) Zawodowe i przymusowe straże pożarne oraz okręgowe pogotowia pożarne (art. 9) są strażami pożarnymi miejscowymi w rozumieniu ustawy niniejszej.

(2) Władza, po wysłuchaniu opinii zainteresowanej gminy i wydziału powiatowego, może również

nadać ochotniczym i prywatnym strażom pożarnym charakter miejscowej straży pożarnej, jeżeli straż te odpowiadają warunkom, wymaganym od takiej straży, i mają spełniać jej obowiązki.

(3) W razie utworzenia związku straży pożarnych o charakterze wyższej użyteczności, na obszarze gmin mogą istnieć tylko takie straże ochotnicze, które należą do tego związku.

Art. 9. (1) W celu zapewnienia pomocy tam, gdzie straże pożarne są nie wystarczające lub gdzie ich brak, gminy mogą się łączyć w celu utworzenia okręgowego pogotowia pożarnego.

(2) Okręgowe pogotowia pożarne mogą być zawodowe lub ochotnicze i mogą także składać się z części miejscowych straży pożarnych. Tam, gdzie warunki miejscowe nie stoją na przeszkodzie, władza może pozwolić, aby obowiązki okręgowego pogotowia pożarnego pełniła jedna z miejscowych straży pożarnych.

(3) Organizacja i zaopatrzenie techniczne okręgowego pogotowia pożarnego winny być dostosowane do jego zadania niesienia szybkiej pomocy i wspomaganie straży pożarnych.

(4) Okręgowe pogotowia pożarne utrzymują gminy, na których terenie pogotowie ma swoją siedzibę.

(5) Utworzenie okręgowego pogotowia pożarnego wymaga zatwierdzenia władzy po wysłuchaniu opinii zainteresowanych gmin i wydziału powiatowego.

(6) Jeśli okręgowe pogotowie pożarne jest potrzebne, a gminy pogotowia takiego nie utworzą, wojewoda może zarządzić przymusowe jego utworzenie, określając obszar jego działania.

Art. 10. Rozporządzenie wykonawcze ustala:

1) zasady, jakim winny odpowiadać rozmieszczenie w gminie i liczebność miejscowych straży pożarnych i okręgowych pogotowia pożarnych oraz straży pożarnych prywatnych, zależnie od ich zaopatrzenia, rodzaju poszczególnych miejscowości, liczby ich mieszkańców, sposobu zabudowania i innych warunków miejscowych;

2) zasady zaopatrzenia straży i pogotowia pożarnych w sprzęt ratunkowy, jego rodzaj i liczebność, jak również zasady ustalania norm, jakim ten sprzęt winien odpowiadać, sposób stwierdzania jego sprawności oraz zakres i sposób nadzoru i kontroli w celu zapewnienia należytego utrzymania, przechowywania i sprawności tego sprzętu;

3) zakres i zasady podziału obowiązków straży pożarnych miejscowych i prywatnych oraz pogotowia pożarnych;

4) warunki, jakim odpowiadać winny straże pożarne ochotnicze i prywatne, aby mógł im być nadany charakter straży miejscowych;

5) sposób i warunki tworzenia straży pożarnych przymusowych (art. 6).

Art. 11. (1) Ustrój i obszar działania poszczególnych straży i pogotowia pożarnych oraz ich szczególne prawa i obowiązki w zakresie współdziałania z organami samorządowymi i innymi strażami i pogotowiami pożarnymi określają ich statuty, a porządek i sposób ich służby wewnętrznej i zewnętrznej—

regulaminy. Statuty zawodowych straży pożarnych mogą przewidywać obowiązek ich członków pełnienia w nich służby przez określoną ilość lat.

(2) Regulaminy podlegają zatwierdzeniu przez władzę.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych władny jest ustalać w drodze rozporządzenia statuty i regulaminy wzorowe, do których statuty i regulaminy poszczególnych straży i pogotowi pożarnych tak już istniejących, jak i nowopowstających, winny być dostosowane, oraz termin tego dostosowania. W szczególności wzorowe statuty i regulaminy ustala jednolite nazwy stopni służbowych członków straży pożarnych i przywiązane do stopni funkcje.

Art. 12. (1) Naczelnikami straży i pogotowi pożarnych, ich zastępcami oraz samoistnymi kierownikami poszczególnych jednostek straży pożarnych (pogotowi, drużyn, oddziałów specjalnych), osobami, pełniącymi funkcje instrukcyjne i inspekcyjne, mogą być tylko osoby, które:

- 1) są obywatelami polskimi; posiadają nienaganną przeszłość; posiadają odpowiednie przygotowanie fachowe, przewidziane rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Na stanowiska, o których mowa w ust. (1), należy powoływać osoby, które odbyły czynną służbę wojskową. Pierwszeństwo przy obsadzie tych stanowisk posiadają osoby, które odbyły wojskową służbę nadterminową lub zawodową.

(3) Osoby, karane za zbrodnie przeciw Państwu, nie mogą być członkami straży pożarnych (pogotowi).

(4) Stowarzyszenia i związki członków straży pożarnych podlegają przepisom prawa o stowarzyszeniach z dnia 27 października 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808). Postanowienie powyższe nie wyklucza należenia członków straży pożarnych, jako pracowników samorządowych lub prywatnych, do ogólnych związków zawodowych takich pracowników.

Art. 13. (1) Wybór lub mianowanie naczelnika straży i pogotowi pożarnych oraz ich zastępców wymaga zatwierdzenia władzy.

(2) Wojewoda ma prawo zawiesić w czynnościach naczelnika, zastępcę naczelnika oraz samoistnego kierownika poszczególnych jednostek straży i pogotowi pożarnych, jeśli osoby te nie wykonywują należycie swych obowiązków lub wykraczają przeciw innym postanowieniom statutowym. Jednocześnie wojewoda wyznacza odpowiednią osobę na miejsce zawieszonoego, do czasu przywrócenia go do pełnienia czynności, albo wyboru lub mianowania nowego naczelnika, zastępcy, względnie kierownika zgodnie z postanowieniami statutu (art. 11).

(3) W strażach pożarnych prywatnych na miejsce osoby zawieszonoej w urzędowaniu w myśl ust. (2) wojewoda wyznacza osobę z pośród personelu przedsiębiorstwa, zakładu lub instytucji.

Art. 14. Członkowie straży i pogotowi pożarnych ochotniczych i przymusowych pełnią swą służbę bezpłatnie.

Art. 15. (1) Wzory umundurowania i odznak członków straży pożarnych (pogotowi) ustala Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia jednolicie dla poszczególnych rodzajów straży i pogotowi, może jednak zezwolić na używanie odrębnych odznak dla poszczególnych straży lub pogotowi, jeśli warunki miejscowe lub tradycja zmiany takie uzasadniają. Rozporządzenie to ustala również, które części umundurowania należą do sprzętu technicznego i winny być dostarczane członkom straży lub pogotowi pożarnych bezpłatnie przez gminę, albo przez obowiązane do utrzymywania straży przedsiębiorstwa, zakłady lub instytucje (art. 7).

(2) Członkowie straży pożarnych (pogotowi) obowiązani są nosić umundurowanie (odznaki) w czasie pełnienia służby. Noszenie umundurowania i odznak poza służbą regulują statuty straży pożarnych (pogotowi) (art. 11).

(3) Wzory umundurowania i odznak dla straży pożarnych przedsiębiorstw państwowych ustala właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

(4) Używanie przez osoby do tego nie uprawnione umundurowania i odznak, ustalonych w trybie, przewidzianym w ust. (1) i (3), lub zbliżonych do nich, jest wzbronione.

Art. 16. (1) Celem odznaczenia członków straży pożarnych za wyjątkowe zasługi w dziedzinie pożarnictwa oraz za czyny, spełnione w wyjątkowo trudnych warunkach z narażeniem życia lub zdrowia w obronie życia i mienia przy akcji ratunkowej, ustanawia się specjalną odznakę państwową.

(2) Odznakę nadaje Minister Spraw Wewnętrznych.

(3) Wzór i statut odznaki ustala rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 17. (1) Sprzęt techniczny zawodowych i przymusowych straży pożarnych stanowi własność gminy.

(2) Sprzęt techniczny ochotniczych straży pożarnych stanowi własność gminy, o ile nabyty został w całości lub przeważnie z subwencji Skarbu Państwa, samorządów lub instytucji publicznych.

(3) Sprzęt techniczny okręgowych pogotowi pożarnych stanowi własność powiatowych związków samorządowych.

(4) Rozporządzenie wykonawcze określa sposób ustalania tytułu własności sprzętu technicznego oraz sposób podziału między gminy lub związki samorządowe, o ile straża lub pogotowia pożarne pełnią służbę na obszarze, obejmującym więcej niż jedną gminę lub jeden powiatowy związek samorządowy.

(5) Sprzęt techniczny może być używany do celów innych, niż w ustawie niniejszej określonych, tylko za zgodą władzy lub na jej polecenie, a w nagłych wypadkach za zgodą lub na polecenie przełożonego gminy.

Art. 18. (1) Dyscyplinę i rozkazodawstwo straży pożarnych (pogotowi) według zasad, przyjętych w wojsku, organizację i sposób pełnienia służby oraz zasady i programy wyszkolenia członków straży pożarnych, a w szczególności osób, o których mowa

w art. 12, ustala rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

(2) Rozporządzenie to ustala również jednolite, obowiązujące dla wszystkich straży (pogotowi) słownictwo rozkazodawstwa, rozkazodawstwo zapomocą sygnałów oraz inną sygnalizację dźwiękową i wzrokową, jak również ustala, które sygnały dźwiękowe i wzrokowe nie mogą być używane przez inne organizacje lub osoby.

Art. 19. (1) Straże pożarne obowiązane są niezwłocznie udzielać pomocy i ratunku na obszarze ich działania w razie pożaru lub innych klęsk, jak również w akcji obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej, w innych zaś przypadkach na polecenie władzy lub gdy potrzebna jest zorganizowana pomoc przy użyciu sprzętu ratowniczego, a na miejscu brak jest odpowiedniej organizacji, przeznaczonej do takich celów.

(2) Udzielanie pomocy przez straż pożarną poza obszarem jej działania następuje zgodnie z regulaminem, przewidzianym w art. 30 ust. (2), albo na polecenie władzy.

(3) Okręgowe pogotowia pożarne w przypadkach, o których mowa w ust. (1), obowiązane są udzielać pomocy na całym obszarze ich działania, a poza tym obszarem — na podstawie porozumienia między związkami gmin lub na zarządzenie władzy.

(4) Straże pożarne (pogotowia) mogą udzielać pomocy w innych przypadkach, niż przewidziane w artykule niniejszym, tylko za zgodą władzy.

Art. 20. Rozporządzenie Ministra Poczty i Telegrafów, wydane w porozumieniu z Ministrami Komunikacji i Spraw Wewnętrznych, ustala tryb postępowania przy zawiadamianiu i wzywaniu straży pożarnych (pogotowi) w wypadkach pożaru lub klęsk z dróż telegraficznej, telefonicznej lub radiowej z tem, że zawiadomienia takie i wezwania wolne będą od wszelkich opłat oraz będą miały pierwszeństwo przed innymi przesyłkami tego rodzaju, z wyjątkiem przesyłek koniecznych dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego lub lotniczego.

Art. 21. (1) Straże pożarne (pogotowia), jadące w celu prowadzenia akcji ratunkowej oraz podczas tej akcji, mają prawo korzystać ze wszystkich dróg i gruntów prywatnych dla przejazdu, postoju i prowadzenia akcji ratunkowej.

(2) Kierowcy pojazdów straży pożarnych, jadących w celu prowadzenia akcji ratunkowej, nie są obowiązani stosować się do przepisów o największej dopuszczalnej szybkości, o ruchu pojazdów na skrzyżowaniach dróg i ulic oraz o wymijaniu i wyprzedzaniu pojazdów, a znajdujący się na drodze obowiązani są zawczasu usuwać się z drogi lub zatrzymać się i pozostawiać miejsce dla swobodnego przejazdu pojazdów straży.

(3) Na sygnał straży pożarnej, jadącej w celu prowadzenia akcji ratunkowej, winny być niezwłocznie otwierane wszelkie zapory i rogiatki. Otwieranie zapór kolejowych regulują przepisy kolejowe.

Art. 22. (1) Straże pożarne (pogotowia) przy przejazdach w celu niesienia akcji ratunkowej i zwrotem mają prawo korzystać dla przewozu członków straży i sprzętu technicznego z wszelkich środków przewozowych zarówno osobowych, jak i towarowych, służących do utrzymywania komunikacji publicznej. Korzystanie z kolejowych środków przewozowych regulują przepisy kolejowe.

(2) Miejscowe straże pożarne w razie, gdy zwłoka grozi niebezpieczeństwem, mają prawo zajmować konieczne środki przewozowe, tak publiczne, jak i prywatne dla przewozu swych członków i sprzętu technicznego.

(3) Postanowienia artykułu niniejszego nie dotyczą statków powietrznych.

Art. 23. Członkowie straży pożarnych miejscowych oraz fachowych organów inspekcyjnych i instrukcyjnych w czasie pełnienia służby korzystają z ochrony prawa narówni z urzędnikami w rozumieniu ustaw karnych.

Art. 24. (1) Techniczne kierownictwo akcją ratunkową w jej całości przy pożarach i innych klęskach należy do naczelnika tej straży pożarnej (pogotowia), która pierwsza przybyła na miejsce. Jeśli jednak na miejsce przybędzie straż pożarna zawodowa, naczelnik tej straży obejmuje techniczne kierownictwo akcją ratunkową.

(2) Utrzymanie porządku i zabezpieczenie życia i mienia mieszkańców w miejscowości, nawiedzonej przez pożar lub inną klęskę, należy do państwowych organów bezpieczeństwa publicznego, a w razie ich nieobecności na miejscu — do przełożonego gminy.

(3) Rządowa władza administracji ogólnej może bądź osobiście, bądź przez swego delegata objąć ogólne kierownictwo akcją ratunkową; w takim razie podlegają jej wszyscy naczelnicy straży pożarnych, organa bezpieczeństwa publicznego i przełożeni gmin w miejscowości lub w miejscowościach, objętych akcją ratunkową.

(4) Każdy jest obowiązany podporządkować się zarządzeniom, wydawanym w związku z akcją ratunkową.

Rozdział III.

O obowiązkach gmin i mieszkańców.

Art. 25. Gminy są obowiązane w ramach budżetu:

1) zaopatrywać straże pożarne miejscowe w odpowiedni sprzęt techniczny ratunkowy oraz w środki konieczne do użycia tego sprzętu do akcji ratowniczej;

2) dostarczać pomieszczeń potrzebnych dla pogotowia i stałych dyżurów straży, dla celów jej wyszkolenia oraz dla przechowywania sprzętu technicznego straży;

3) urządzić i utrzymywać urządzenia sygnalizacyjne i alarmowe;

4) zapewnić dostarczanie dla akcji ratunkowej dostatecznej ilości wody;

5) popierać akcję społeczną w celu tworzenia i utrzymywania ochotniczych straży pożarnych.

Art. 26. (1) Każda osoba, w gminie przebywająca, jest obowiązana:

1) zezwolić na użycie będących jej własnością lub w jej władaniu środków, mogących służyć do alarmu i sygnalizacji dla zaalarmowania o pożarze lub zagrażającym bezpośrednio jego wybuchu albo o innej klęsce, środków przewozowych wszelkiego rodzaju, potrzebnych dla przewozu straży pożarnych, ich sprzętu technicznego i innych przedmiotów koniecznych do akcji ratunkowej na miejscu pożaru lub innej klęski i zpowrotem — oraz urządzeń i przedmiotów potrzebnych dla ochrony przeciwpożarowej lub akcji ratunkowej;

2) zezwolić na umieszczanie na należących do niej lub będących w jej władaniu nieruchomościach urządzeń i przyrządów ochronnych i zapobiegawczych, o ile rozporządzenia, o których mowa w art. 3, ustanawia umieszczanie tego rodzaju urządzeń i przyrządów.

(2) Umieszczanie urządzeń i przyrządów ochronnych na nieruchomościach, przeznaczonych dla celów ruchu kolejowego lub żeglugi powietrznej, jak również używanie urządzeń sygnalizacyjnych i alarmowych, służących do zabezpieczenia ruchu kolejowego i żeglugi powietrznej, może się odbywać jedynie z zachowaniem przepisów o bezpieczeństwie i porządku ruchu kolejowego lub ruchu lotniczego.

(3) Właściciele budynków obowiązani są posiadać, przechowywać w tych budynkach i utrzymywać w stanie zdatnym do natychmiastowego użytku narzędzia, potrzebne przy prowadzeniu akcji ratunkowej. Szczegółowy zakres tego obowiązku ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 27. Każdy jest obowiązany zaalarmować najbliższą straż pożarną lub jednostkę państwowych organów bezpieczeństwa w razie zauważenia pożaru albo innej klęski lub groźby ich powstania.

Art. 28. (1) Każda osoba, w gminie przebywająca, obowiązana jest do udzielania pomocy i do współdziałania przy akcji ratowniczej i zapobiegawczej w wypadkach pożarów lub innych klęsk.

(2) Pomoc i współdziałanie, o których mowa w ust. (1), polega na:

1) udzielaniu bezpośredniej pomocy przy tłumieniu pożarów i zwalczaniu innych klęsk;

2) udzielaniu pierwszej pomocy i opieki w razie nieszczęśliwych wypadków z ludźmi;

3) udzielaniu pomocy przy ochronie i zabezpieczeniu mienia;

4) pełnieniu wart dziennych i nocnych dla ochrony przed powstaniem pożaru lub innej klęski;

5) pełnieniu obowiązków w strażach pożarnych przymusowych.

(3) Rozporządzenie wykonawcze ustala szczegółowy zakres obowiązków, o których mowa w artykule niniejszym, oraz sposób ich wykonania.

Art. 29. (1) Od obowiązków, wymienionych w art. 28, wolni są:

1) niezdolni do pracy wskutek choroby lub ułomności fizycznych;

2) kobiety ciężarne i karmiące oraz matki dzieci do lat 6;

3) cudzoziemcy, korzystający z prawa zakrajowości;

4) nieletni do lat 14;

5) osoby obojga płci, mające powyżej lat 60.

(2) Rada Ministrów jest władna w drodze rozporządzenia zwalniać od obowiązków, określonych w art. 28, także inne kategorie osób prócz wymienionych w ust. (1) artykułu niniejszego oraz ustalać, kiedy i na jakich warunkach wykonanie tych obowiązków będzie mogło być zamienione na świadczenia w naturze lub pełnione zastępczo przez inne osoby.

Art. 30. (1) Przełożony gminy, po zasięgnięciu opinii fachowej naczelnika miejscowej straży pożarnej (naczelników miejscowych straży pożarnych) oraz po wysłuchaniu kolegum zarządu gminy, obowiązany jest sporządzić regulamin zapobiegania i tłumienia pożarów i innych klęsk na obszarze gminy.

(2) W celu współdziałania poszczególnych gmin przy zapobieganiu i tłumieniu pożarów i innych klęsk wydziały powiatowe, po zasięgnięciu opinii fachowej powiatowego instruktora straży pożarnych, obowiązane są sporządzić regulamin takiego współdziałania dla całego powiatu.

(3) Regulaminy, o których mowa w ust. (1) i (2), wymagają zatwierdzenia władzy.

(4) Wszystkie osoby, w gminie zamieszkałe lub czasowo tam przebywające, obowiązane są stosować się do obowiązków, określonych w regulaminie.

Rozdział IV.

Wynagrodzenia i odszkodowania.

Art. 31. (1) O ile ratowane mienie było ubezpieczone od ognia, niezbędne i udowodnione koszty ratowania, poniesione przez ubezpieczającego, zwraca zakład, w którym ratowane mienie było ubezpieczone. Koszty te łącznie z sumą odszkodowania nie mogą przekraczać sumy ubezpieczenia. Jeżeli jednak koszty ratowania poniesiono wskutek wskazówek, udzielonych przez organ zakładu ubezpieczeń, to zakład ten zwraca je nawet wtedy, gdy wraz z odszkodowaniem przekraczają sumę ubezpieczenia. Gdy poniesiono łącznie koszty dla ratowania mienia, ubezpieczonego w danym zakładzie, oraz innego mienia, wówczas zakład ten zwraca koszty w stosunku wartości ubezpieczonego w zakładzie mienia do ogólnej wartości ratowanego mienia.

(2) Roszczeń z tytułu zwrotu kosztów ratowania, opartych na postanowieniach ust. (1), dochodzi się łącznie z odszkodowaniem i w trybie, przewidzianym dla dochodzenia odszkodowania.

Art. 32. (1) Za zużycie, zniszczenie, uszkodzenie lub utratę używanych lub dostarczonych na podstawie ustawy niniejszej (art. 22 i 26) środków przewozowych, inwentarza pociągowego i narzędzi,

potrzebnych przy akcji ratunkowej, o ile zużycie to, zniszczenie, uszkodzenie lub utrata nie nastąpiły z winy właścicieli tych przedmiotów, wypłaca się odszkodowanie.

(2) Odszkodowanie wypłaca się również za zużyte, uszkodzone albo zniszczone inne mienie w związku z wykonywaniem świadczeń lub wykonaniem zarządzeń przy akcji ratunkowej, jeśli zużycie to, uszkodzenie lub zniszczenie nie nastąpiło w związku z akcją ochrony tego mienia przed pożarem lub inną klęską.

(3) Postanowienia ust. (1) nie dotyczą narzędzi, o których mowa w art. 26 ust. (3).

(4) Za rzeczywiście poniesione szkody lub uszczuplenie wartości nieruchomości w związku z umieszczeniem na niej urządzeń i przyrządów, o których mowa w art. 26 ust. (1) pkt. 2), wypłaca się odszkodowanie, o ile umieszczenie tych urządzeń i przyrządów nie nastąpiło wyłącznie w interesie zabezpieczenia tej nieruchomości przed pożarem lub inną klęską.

(5) Odszkodowania, o których mowa w ust. (1), (2) i (4), pokrywają zakłady ubezpieczeń, w których ratowane mienie było ubezpieczone, z sum, o których mowa w art. 39, a jeśli mienie nie było ubezpieczone, odszkodowania te pokrywa gmina.

(6) Normy odszkodowań, w zależności od rodzaju świadczeń, ustala rozporządzenie wykonawcze.

Art. 33. Rada Ministrów na wniosek Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu władna jest w drodze rozporządzenia włożyć na gminy, przedsiębiorstwa i inne zakłady i instytucje, wymienione w art. 7, obowiązek ubezpieczenia członków straży pożarnych od nieszczęśliwych wypadków, związanych z pełnionymi przez nich czynnościami służbowymi.

Art. 34. (1) Do orzekania o odszkodowaniach, o których mowa w art. 32, powołane są powiatowe władze administracji ogólnej, przyczem roszczenia winny być zgłoszone w terminie prekluzyjnym trzydziestu dni.

(2) Od orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej co do odszkodowania niema środka prawnego w administracyjnym toku instancji.

(3) Jeżeli strona niezadowolona jest z orzeczenia powiatowej władzy administracji ogólnej w sprawie odszkodowania, może w ciągu trzydziestu dni od daty doręczenia orzeczenia żądać ustalenia odszkodowania przez właściwy sąd. Prawo to nie przysługuje stronie, która przyjęła orzeczenie władzy bez zastrzeżenia dochodzenia pretensji, lub która odszkodowanie wypłaciła.

Rozdział V.

Koszty i opłaty.

Art. 35. (1) Gminy ponoszą koszty:

1) utrzymania zawodowych i przymusowych straży pożarnych, odpowiedniego subwencjonowania

straży ochotniczych o charakterze miejscowych straży pożarnych, oraz szkolenia tych straży;

2) wynikające z wykonania obowiązków, o których mowa w art. 25;

3) udziału w kosztach utrzymania okręgowych pogotowi pożarnych;

4) odszkodowań w związku ze świadczeniami rzeczowymi, wynikającymi z ustawy niniejszej;

5) wykonania innych czynności, związanych z wykonaniem ustawy niniejszej, o ile ustawa ta nie stanowi inaczej.

(2) Powiatowe związki samorządowe ponoszą koszty utrzymania organów fachowych, których zadaniem jest czuwanie nad wyszkoleniem, organizacją i sprawnością straży miejscowych i pogotowi pożarnych w powiecie.

Art. 36. Wydatki na cele, wymienione w art. 35, powinny być umieszczone w preliminarzu budżetowym gminy i pokryte ze zwyczajnych dochodów gminy.

Art. 37. Rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Skarbu ustali normy opłat od przedsiębiorstw, zakładów i instytucji, o których mowa w art. 7, na rzecz gminy w razie, gdy przedsiębiorstwa te, zakłady i instytucje zostaną w całości lub częściowo zwolnione od obowiązku utrzymywania własnych straży pożarnych, oraz tryb postępowania i sposób pobierania i zarachowywania tych opłat.

Art. 38. (1) Gminy mogą żądać zwrotów kosztów pomocy, udzielonej przez miejscową straż pożarną w przypadkach, gdy:

1) pomoc udzielona była poza obszarem gminy, o ile umowy między gminami lub plan współdziałania nie przewidują inaczej;

2) pomoc udzielana była przedsiębiorstwu, zakładowi lub instytucji, o których mowa w art. 7, z tego powodu, że własna straż przedsiębiorstwa, zakładu lub instytucji nie została utworzona wbrew przepisom ustawy niniejszej, lub jeśli opłaty, wymienione w art. 37, nie zostały uiszczone;

3) pomoc udzielona była w zakresie, nie stanowiącym ustawowego obowiązku straży (art. 19)

(2) Koszty, oznaczone w ust. (1) pkt. 1), ponosi gmina, na której obszarze pomoc była świadczona, oznaczone w pkt. 2) — odnośne przedsiębiorstwo, zakład lub instytucja, oznaczone zaś w pkt. 3) — osoby, które pomocy potrzebowały.

(3) Osoby, które spowodowały interwencję straży pożarnej bądź świadomie bezpodstawną, bądź wskutek działania, stanowiącego przestępstwo w myśl ustaw karnych, ponoszą całkowite koszty tej interwencji.

(4) Do orzekania o kosztach, o których mowa w artykule niniejszym, powołana jest władza nadzorcza.

Art. 39. (1) Prawno-publiczne zakłady ubezpieczeń oraz prywatne towarzystwa ubezpieczenia od ognia obowiązane są przeznaczać na koszty akcji przeciwpożarowej sumy, których wysokość ustala na każdy rok rozporządzenie Ministrów Spraw We-

wewnętrznych i Skarbu procentowo od sumy składek brutto, zebranych przez te instytucje w roku poprzednim z tytułu ubezpieczenia od ognia nieruchomości i ruchomości.

(2) Wymiar sum, o których mowa w ust. (1), nie może przekraczać 7% wymienionych tam składek brutto, zebranych przez prawno-publiczne zakłady ubezpieczeń w dziale przymusowym, oraz 3% od składek brutto, zebranych przez prywatne towarzystwa ubezpieczeń i przez zakłady prawno-publiczne w dziale dobrowolnym.

(3) Od sum, przypadających do zapłaty stosownie do postanowień artykułu niniejszego, potrąca się dla każdego zakładu ubezpieczeń sumy wypłacone przez ten zakład na podstawie art. 32 w roku, poprzedzającym wymiar tych sum.

(4) Sumy, w artykule tym wymienione, obciążają instytucje ubezpieczeń i nie mogą być przerzucane na ubezpieczonych.

Art. 40. Za koszty, o których mowa w art. 39, uznaje się:

1) przedewszystkiem subwencje dla gmin, w zależności od potrzeb danej gminy, jej możliwości finansowych oraz zainteresowania, wykazanego wysokości sum preliminowanych na cele pożarnictwa z dochodów własnych gminy;

2) subwencje dla straży pożarnych i pogotowi pożarnych oraz dla gmin w związku z ich działalnością przeciwpożarową, przeciwłotniczą i przeciwgazową lub instytucjami i urządzeniami, przekraczającymi miejscowe potrzeby gmin, lub w celu przysposobienia ich do takiej działalności;

3) subwencje dla powiatowych związków samorządowych;

4) wydatki na powiatowe, wojewódzkie i centralną organizację straży pożarnych oraz komisje doradcze;

5) wydatki na szkolenie organów służby bezpieczeństwa i samorządu terytorjalnego oraz instruktorów w sprawach ochrony przeciwpożarowej i akcji ratunkowej;

6) nagrody za wykrycie podpalaczy;

7) inne wydatki, przewidziane w planie finansowym (art. 41).

Art. 41. (1) Środki finansowe, o których mowa w art. 39, wydatkowane będą według planu finansowego, ustalanego na każdy rok przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

(2) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, ustala tryb postępowania oraz sposób dysponowania i przekazywania środków, o których mowa w art. 39, jak również zakres i sposób kontroli właściwego zużycia tych środków. Rozporządzenie to może poruczyć publicznym zakładom ubezpieczeń zawiadywanie częścią lub całością sum, wymienionych w art. 39.

Art. 42. (1) Ze stałych subwencji i pomocy, udzielanych przez władze i gminy, korzystać mogą tylko straże pożarne, mające charakter miejscowych

straży pożarnych, związki takich straży oraz okręgowego pogotowia pożarne.

(2) Innym strażom pożarnym może być przyznana subwencja lub pomoc tylko w poszczególnych przypadkach przez władze lub przez gminę za zgodą tej władzy.

(3) Postanowienia niniejszego artykułu nie ograniczają prawa przyznawania subwencji i pomocy strażom pożarnym, należącym do związku straży pożarnych, uznanego za stowarzyszenie wyższej użyteczności.

Rozdział VI.

O nadzorze.

Art. 43. (1) Bezpośredni nadzór nad czynnościami przełożonych gmin sprawują władze, wskazane w art. 68 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

(2) Bezpośrednią kontrolę nad działalnością miejscowych straży i okręgowych pogotowi pożarnych sprawują przełożeni gmin, na terenie których straże lub pogotowia mają siedzibę.

(3) Naczelny nadzór w zakresie, przytoczonym w ust. (1) i (2), sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych.

(4) Wszędzie, gdzie w ustawie niniejszej jest mowa o władzy bez bliższego określenia, należy rozumieć władze, wymienione w ust. (1) artykułu niniejszego.

Art. 44. (1) Nadzór fachowy i organizacyjny nad strażami pożarnymi sprawują władze, o których mowa w art. 43, przyczem władze te mogą nadzór ten wykonywać przy pomocy organów fachowych.

(2) Organami temi mogą być fachowe organa inspekcyjne i instrukcyjne zawodowych straży pożarnych, związków straży pożarnych ochotniczych, o ile związkom tym przyznany zostanie charakter wyższej użyteczności, i powiatowych związków samorządowych.

Art. 45. (1) Nadzór nad zakładami ubezpieczeń od ognia w zakresie, wynikającym z ustawy niniejszej, wykonywa Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

(2) Nadzór nad zapobiegawczą polityką pożarniczą zakładów ubezpieczeń wykonywa Minister Spraw Wewnętrznych.

Rozdział VII.

Komisja doradcza.

Art. 46. (1) Tworzy się przy Ministrze Spraw Wewnętrznych stałą komisję doradczą do spraw ochrony przed pożarami i innymi klęskami.

(2) Do zadań komisji doradczej należy:

1) opinjowanie planu finansowego, o którym mowa w art. 41 ust. (1);

2) opinjowanie projektów przepisów wykonawczych do ustawy niniejszej, udzielonych komisji przez Ministra Spraw Wewnętrznych;

3) opinjowanie w sprawach sprzętu technicznego, zasad szkolenia członków straży pożarnych oraz w innych sprawach, udzielonych w tym celu komisji przez Ministra Spraw Wewnętrznych z dziedziny ochrony przed pożarami, obrony przeciwlotniczej i przeciwwgazowej oraz ochrony przed innymi klęskami.

(3) Skład i regulamin komisji określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami. Rozporządzenie to zapewni udział w komisji zakładom ubezpieczeń, powołanym do świadczeń w myśl art. 39.

Rozdział VIII.

Postanowienia karne.

Art. 47. (1) Kto:

1) w razie pożaru lub innej klęski żywiołowej nie stosuje się do obowiązków, określonych w art. 26, 27 i 28, względnie w wydanych na ich podstawie rozporządzeniach, o ile nie jest od nich zwolniony,

2) wzbrania się pełnić wyznaczonej mu warty nocnej lub dziennej (art. 28 ust. (2) pkt. 4),

3) wprowadza w błąd straż (pogotowiej) złośliwymi alarmami, albo nieprawnie używa sygnałów, zastrzeżonych strażom pożarnym (pogotowiom),

4) jako członek straży pożarnej (pogotowia) nie wypełnia wynikających z tego tytułu obowiązków,

5) odmawia wykonania zarządzeń, wydanych w czasie akcji ratunkowej (art. 24),

6) utrudnia lub uniemożliwia wykonanie zadań straży pożarnych, —

ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 1.000 zł lub karze aresztu do miesiąca, albo obu karom łącznie.

(2) Kto wykracza przeciwko innym postanowieniom ustawy niniejszej lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, — ulegnie w drodze administracyjnej karze grzywny do 500 zł, lub karze aresztu do dni czterdziestu, lub obu karom łącznie, o ile za czyn nie grozi kara surowsza.

Art. 48. Grzywny z kar, wymierzonych na podstawie niniejszej ustawy, wpływają do kasy gminnej, na cele, o których mowa w art. 35.

Rozdział IX.

Postanowienia przejściowe i końcowe.

Art. 49. Sprzęt techniczny ochotniczych straży pożarnych, stanowiący ich własność w chwili wejścia w życie niniejszej ustawy, pozostaje własnością tych straży i art. 17 ust. (2) do sprzętu tego nie ma zastosowania.

Art. 50. (1) Postanowienia ustawy niniejszej nie mają zastosowania do straży pożarnych lub po-

gotowi pożarnych, składających się z żołnierzy, pełniących czynną służbę wojskową lub przeznaczonych do ochrony obiektów, pozostających pod zarządem wojska.

(2) Organizację takich straży lub pogotowi, ich zakres działania, sposób wykonywania czynności, wyekwipowanie w sprzęt techniczny oraz nadzór określają szczególne zarządzenia Ministra Spraw Wojskowych.

(3) Współdziałanie tych straży i pogotowi z innymi strażami i pogotowiami pożarnymi ustala rozporządzenie Ministrów: Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych, wydane w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 51. Organizacja straży pożarnych, zgodnie z przepisami ustawy niniejszej, następować będzie stopniowo, w terminach, jakie określi rozporządzenie wykonawcze.

Art. 52. Wykonanie ustawy niniejszej i wydanie w tym celu potrzebnych rozporządzeń wykonawczych porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

Art. 53. (1) Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 6 miesięcy po jej ogłoszeniu, o ile poszczególne jej postanowienia nie przewidują terminów innych.

(2) Jednocześnie tracą moc wszystkie przepisy dotychczasowe w sprawach, unormowanych ustawą niniejszą.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *J. Jędrzejewicz*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*